

NGHĨA CỦA TỪ

I – NGHĨA CỦA TỪ LÀ GÌ ?

Dưới đây là một số chú thích trong những bài văn các em đã học :

– **tập quán** : thói quen của một cộng đồng (địa phương, dân tộc, v.v...) được hình thành từ lâu trong đời sống, được mọi người làm theo.

– **lâm liệt** : hùng dũng, oai nghiêm.

– **nao núng** : lung lay, không vững lòng tin ở mình nữa.

Em hãy cho biết :

1. Mỗi chú thích trên gồm mấy bộ phận ?

2. Bộ phận nào trong chú thích nêu lên nghĩa của từ ?

3. Nghĩa của từ ứng với phần nào trong mô hình dưới đây ?



Ghi nhớ

Nghĩa của từ là nội dung (sự vật, tính chất, hoạt động, quan hệ, ...) mà từ biểu thị.

II – CÁCH GIẢI THÍCH NGHĨA CỦA TỪ

1. Đọc lại các chú thích đã dẫn ở phần I.

2. Trong mỗi chú thích trên, nghĩa của từ đã được giải thích bằng cách nào ?

Ghi nhớ

Có thể giải thích nghĩa của từ bằng hai cách chính như sau :

– *Trình bày khái niệm mà từ biểu thị ;*

– *Đưa ra những từ đồng nghĩa hoặc trái nghĩa với từ cần giải thích.*

III – LUYỆN TẬP

1. Đọc lại một vài chú thích ở sau các văn bản đã học. Cho biết mỗi chú thích giải nghĩa từ theo cách nào.

2. Hãy điền các từ *học hỏi*, *học tập*, *học hành*, *học lỏm* vào chỗ trống trong những câu dưới đây sao cho phù hợp :

– ... : học và luyện tập để có hiểu biết, có kĩ năng.

– ... : nghe hoặc thấy người ta làm rồi làm theo, chứ không được ai trực tiếp dạy bảo.

– ... : tìm tòi, hỏi han để học tập.

– ... : học văn hoá có thầy, có chương trình, có hướng dẫn (nói một cách khái quát).

3. Điền các từ *trung gian*, *trung niên*, *trung bình* vào chỗ trống cho phù hợp :

– ... : ở vào khoảng giữa trong bậc thang đánh giá, không quá cao cũng không quá thấp.

– ... : ở vị trí chuyển tiếp hoặc nối liền giữa hai bộ phận, hai giai đoạn, hai sự vật, ...

– ... : đã quá tuổi thanh niên nhưng chưa đến tuổi già.

4. Giải thích các từ sau theo những cách đã biết :

– *giêng*

– *rung rinh*

– *hèn nhát*

5*. Đọc truyện sau đây và cho biết giải nghĩa từ *mất* như nhân vật Nụ có đúng không.

THẾ THÌ KHÔNG MẤT

Cô Chiêu đi đò với cái Nụ. Cái Nụ ăn trảu, lỡ tay đánh rơi ống voi bạc của cô Chiêu xuống sông. Để cô Chiêu khỏi mắng mình, nó rón rén hỏi :

– Thưa cô, cái gì mà mình biết nó ở đâu rồi thì có thể gọi là mất được không, cô nhỉ ?

Cô Chiêu cười bảo :

– Cái con bé này hỏi đến lẩm cẩm. Đã biết là ở đâu rồi thì sao gọi là mất được nữa !

Cái Nụ nhanh nhau tiếp luôn :

– Thế thì cái ống vôi của cô không mất rồi. Con biết nó nằm ở dưới đáy sông
đằng kia. Con vừa đánh rơi xuống đấy.

(Theo *Truyện tiểu lâm Việt Nam*)